

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De obligatione pœnitentis acceptandi pœnitentiam, illámque exequendi. §.

4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

§. IV.

De obligatione poenitentis acceptandi poenitentiam, illamque exequendi.

1. Aliqui censent, nullam esse obligationem acceptandi poenitentiam.
2. Alij affirmant acceptam debere impleri.
3. Tenendum est, obligationem esse acceptandi, & exequendi poenitentiam.
4. Satisfit fundamento contrario.
5. Absolvendus est poenitens paratus leviorem poenitentiam, quam par est, acceptare.
6. Poenitens renuens absolvi excusatur ab obligatione acceptandi poenitentiam.
7. Non est liberum poenitenti, absque causa fugere sententiam, iudicio inchoato.
8. Proponitur ratio dubitandi, an obligatio acceptandi poenitentiam gravis sit.
9. Sub distinctione respondetur.
10. Unde sumatur levis materia poenitentiae iniunctae. Proponuntur varia sententia.
11. Levis materia non ex causa, sed ex se desumenda est.
12. Si tempus designatum non est, impleri debet, cum primam commodè possit.
13. Si tempus designatum sit, tunc exequenda est, si omittatur, non perit regulariter obligatio.
14. Exceptio apponitur.
15. An possit poenitens obligari, satisfactionem exequi ante absolutionem.
16. Fit satis poenitentiae iniunctae, tamen in peccato mortali eam exequatur.
17. Peccata tamen, saltem venialiter.

Pures, neque infimæ notæ, docuerunt, te obligatum non esse poenitentiam à Confessario iniunctam acceptare; sed posse penam pro peccatis debitam remittere in Purgatorio luendam. Sic Scotus in 4. dist. 19. q. 1. §. Ad questionem motam post medium illius. Gab. dist. 16. quest. 2. art. 3. dub. 5. & latius dist. 18. q. 1. art. 3. dub. 1. Ioann. Med. Cod. de confess. q. de poenit. iniuncta acceptanda. Nauarr. cap. 26. n. 20. Fr. Gregor. Ruiz in 4. contr. 94. Armilla verbo, Confessio nu. 20. Movenitur quia nemo tenetur in hac vita pro peccatis satis facere; sed potest satisfactionem in Purgatorio remittere. Deinde, si obligatus esses satisfactionem à Confessario iniunctam acceptare, obligatus esses acceptare quaecumque, cum nulla, quantumvis gravis sit, æquet peccati gravitatem. Subdunt verò prædicti Doctores, si semel poenitentiam acceptes, te obligari ad illius executionem: quia iam iurisdictioni Confessarii te voluntariè subiecit.

1. Caiet. verò 1.1. Opus. tract. 6. quest. 2. ad 2. magis consequenter locutus est, affirmans, te non teneri poenitentiam acceptare, neque acceptatam sub gravi culpa implere. Caietanū sequuntur Ludovic. Vega. respons. casuum conscient. 3. p. casu 7. v. Ex parte ergo poenitentis Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. quest. 35. Ioann. Rebello lib. de miraculis Virg. Maria. lib. 3. dial. 7. Zenode ad decretum collect. 40. num. 2. Valer. Reginald. lib. 7. num. 15. & tanquam probabile defendunt Emman. Sá. verbo, Satisfactio. num. 4. Zecola de poenit. cap. 25. quest. 9. Villalob. sum. tract. 4. de poenit. difficult. 78. nu. 2. & 4. Prioriorem partem, scilicet, te non esse obligatum acceptare poenitentiam, probant ex fundamento prioris sententiæ. Et quia hoc iudicium, cum voluntarium sit, in inuitum exerceri non potest. Nihil autem videtur obstat, quin te Sacerdoti subicias quoad peccatorum absolutionem absque subiectione ad satisfactionem acceptandam, vel exequendam. Secunda pars manifestata videtur: nam, si obligatio exequendi poenitentiam non ex præcepto Confessarii nascatur; sed ex tua acceptance, obligationem simplicis promissionis, que plerumque levis est transcendere non potest. Præterea nequit esse pars sacramenti, cum non proveniat ex potestate sacerdotis ligandi, ac soluendi, sed ex tua libera acceptance.

3. Ceterum, omnino tenendum est, te obligatum esse, poenitentiam rationabilem acceptare, & acceptatam exequi. Sic tanquam certum docuit Victor de Sacram. num. 209. Petr. de Soto lect. 4. de satisfact. §. Impositio poenitentiae. Suar. dicens contrarium esse improbabile 1. 4. dist. 38. sect. 7. num. 2. Valen. 1. 4. dist. 7. quest. 14. p. 4. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 1. num. 4. Coninch. dist. 10. dub. 9. a. num. 79. Bonac. dist. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 1. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. vers. Colligitur secundum Fagundes lib. 9. de poenit. cap. 3. numer. 16. Et deciditur in Concilio Salegundensi cap. 18. t. 3. Conciliorum. ibi. Multa vana falluntur subtilitatis, ut capitali crimine culpa poenitentiam à suis Sacerdotibus acceptare nollent. Et Leo I. epist. 89. alias 91. relatus in c. Multiplex. de poenit. dist. 1. ibi. Indulgentia, nisi supplicationibus Sacerdotum, nequit obtineri. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. IV.

præcipue hæc sententia comprobatur ex cap. Omnis vtriusque sexus de poenitent. & remissionib. ubi eodem tenore præcipit. Innocent. ut fideles omnes, saltem semel in anno, fideliter omnia sua peccata proprio Sacerdoti fateantur, & poenitentiam iniunctam studeant pro viribus adimplere. Supponit ergo ex institutione huius Sacramenti obligationem esse poenitentiam adimplendi, sicuti est obligatio peccata fatendi. Pontifex enim in dicto cap. Omnis non obligationem confessionis sancit: sed iure diuino sancitam determinavit. Deinde ex Trident. sess. 14. cap. 8. asserente, poenitentiae impositionem ex potestate, quam sacerdotes habent, ligandi, ac soluendi ortum habere. At ex hac potestate manifestè colligitur, te peccata fatentem obligatum esse, tum ad acceptandam poenitentiam, tum ad illius executionem. Nequit enim intelligi, qualiter Sacerdos potestatem habeat poenitentiae iniunctae te ligandi, si tu ad illarum acceptance, & executionem ligatus non sis. Quod si dicas, potestatem habere ligandi poenitentiae iniunctae, quando te poenitentiae subeundis subiacere vis; obstat quia hæc ligatio non à Sacerdote, sed à te procederet. Deinde, quia hæc potestas ligandi poenitentiae iniunctae necessaridè provenit ex potestate, quam sacerdos habet, te ligandi, & soluendi à peccatis. At hanc potestatem habet per modum iudicij, & tanquam Iudex in illa causa sententiam proferri. Ergo prolata sententia de poenitentia exequenda, obligatus es illam acceptare, & exequi, sicut in aliis tribunalibus quilibet reus, qui iudicandus de delicto subicitur, eo ipso ad sustinendam penam subiacet debet: id enim æquitas iudicij postulat. Præterea, si sacerdos suo præcepto potestatem non haberet te ligandi, ad acceptandam poenitentiam, illamque exequendam, eo ipso, quo peccatorum absolutionem obtinere vis, sed necessaridè deberet absolutionem concedere, tamen si nolles poenitentiam iniunctam acceptare, & exequi non videret qualiter punire, & mereri tua delicta possit: siquidem ab eius iurisdictione absolutus exis, nulla punitione facta, nec medicina applicata. Item, superius diximus, confessarium obligatum esse, ex institutione huius Sacramenti, poenitentiam pro qualitate criminum, & dispositione poenitentis iniungere; tum ut æquitatem iudicij seruetur, tum ut poenitentem medeturat hæc obligatio inutilis esset, si poenitentem ad illius acceptance, & executionem nequit astringere. Ergo, &c. Tandem onus integrandi sacramentum poenitentiae, tam confessario, quam poenitenti incumbit: ergo uterque debet ad id concurrere, confessarius satisfactionem imponendo, & poenitens illam acceptando.

4. Fundamentum contrarium leuissimum est: nam esto, spectato peccato, & illius extra sacramentum remissione, possit satisfactio in Purgatorium remitti: at eo ipso, quo remissio per modum iudicij conceditur, exequenda est satisfactio iuxta iudicij sententiam. Neque inde fit, quolibet poenitentiam, etiam gravissimam te obligatum esse acceptare, & exequi: quia neque ipse Sacerdos eam potest imponere: sed qualem, tum ad peccatorum vindictam, tum ad illorum medelam iudicaverit expedire, tamen si gravitati peccati non adæquet.

5. Ex dictis videtur inferri, contrariam sententiam, spectato iuris rigore, & ratione, neque ut probabiliter admittendam esse, tamen si tot Doctorum autoritate fuleita sit. Placeat tamen cum Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 6. ad finem. a sententia vti, ne vnaquam poenitens absque absolutione dimittatur, si poenitentiam delictis commensurata renuat acceptare: paratus, tamen acceptare exequi leviorem, quam peccata merentur: quia ea dispositione poenitentis posita contentus esse debet Sacerdos ea levis poenitentiae impositione, quippe spectatis circumstantiis rationabilis est, & iusta.

6. Dixi, obligationem acceptandi, exequendique poenitentiam iniunctam nasci ex potestate, quam habet Sacerdos ligandi, ac soluendi poenitentem. Unde, si poenitens renuat absolvi, excusatur ab obligatione acceptandi, exequendique poenitentiam: nam in tantum ei Sacerdos imponere poenitentiam potest, in quantum eius iudicio, & sententiæ subditur. Igitur, si hoc iudicium, sententiam fugiat, fugiet etiam obligationem poenitentiae acceptandae, & exequendae. Atque ita docent Agid. de Coninch. dist. 10. de poenit. dub. 9. num. 80. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 6. fine, vers. Dico hic. Suarez dist. 38. sect. 7. num. 4. Bonac. dist. 5. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 3.

7. Sed non caret difficultate, an liberum sit poenitenti hoc iudicium iam inchoatum fugere, & sententiam huius sacerdotis declinare alium aduendo. Et quidem si fiat absque rationabili, & legitima causa (qualis esset, si nollet Sacerdos gravem, & nimis molestant poenitentiam moderari,) omnes prædicti Doctores firman, illicitum esse: tum ob virtutalem illius Sacerdotis de peccati contemptum; tum ob indecentiam sacramenti, quod inceptum, & imperfectum relinquatur: tum ob debitum iudicij ordinem, quod semel inchoatum perfici debet. Sæpe enim liberum est iudicando, hunc, vel illum Iudicem eligere, eique se submittere: at facta electione, & submissione, illicitum est illi retrocedere; sed sententiæ Iudicis electi, si iusta sit, stare debet. Ob has rationes censarem, gravem culpam

culpam committere pœnitentem, qui absque legitima causa inchoatum iudicium pœnitentiæ abrupter, nisi viderem, praxim contrariam esse communi Doctorum auctoritate fulcrum. Nullum enim reperi, qui expressè peccati mortalis damnet pœnitentem inchoatam confessionem relinquente & alium confessarium aduentem: solum enim damnatur cuiusdam irreuerentiæ, & indecentiæ, quæ peccatum veniale non excedit, quæ sententia fundatur in præsumptione, quod noluerit Christus pro sua pietate, & summa misericordia gratuar pœnitentem, ut semel inchoatam confessionem cum vno sacerdote, cum eodem perficiat, sed possit, saltem absque graui culpa, eius iudicium fugere, & alteri sacerdoti se iudicandum submittere. Hac enim via, & sacramentum pœnitentiæ suavius redditur, & pœnitentes facilius sua peccata manifestant, & pœnitentiis iniunctas admittunt, & exequuntur.

8. Constitutio autem, quod pœnitens obligatus sit pœnitentiæ acceptare, & exequi, eo ipso, quo velit absolui; restat examinandum, an semper hæc obligatio sit grauis. Ratio dubitandi est: quia esto pœnitentiæ iniuncta in se leuis sit, illam tamen acceptare, & exequi non videtur leue: siquidem ex hac acceptatione, & executione pendet sacramenti pœnitentiæ integritas: omittit enim absque causa Sacramento integritatem, non leue, sed graue censendum est. Præterea *superius* diximus, obligatum esse sacerdotem sub graui culpa, hoc sacramentum ministrare pœnitentiæ iniungendo, tamen si confessio facta fuerit ex venialibus, vel ex mortalibus iam confessis. Ergo etiam obligandus est pœnitens sub graui culpa, eam pœnitentiæ acceptare, & exequi: quia integritas sacramenti non tam in pœnitentiæ impositione, quam in illius acceptatione & executione sita est.

9. Cæterum distinguendum censeo inter acceptationem, & executionem pœnitentiæ. Et de acceptatione credo, ob superiorem rationem dubitandi semper pœnitentem obligatum esse grauius, pœnitentiæ iniunctam, esto leuis sit, acceptare, si velit absolui: hac enim acceptatione formaliter integratur iudicium, & reus conuenienter absoluitur, tamen contra sentiat Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* At exequi pœnitentiæ iniunctam, & acceptatam, censeo obligatum esse pro grauitate, vel leuitate pœnitentiæ iniunctæ, illiusque omissione. Si enim pœnitentiæ iniuncta grauis sit, & ob grauem causam iniunctam, & integrè omittatur, graue peccatum erit. Secus, si illius pars leuis omittatur, vel leuis pœnitentiæ fuerit iniuncta. Nam, si in voto, iuramento, alii que diuini præceptis leuis obligatio admittitur ob materiæ leuitatem, cur non erit admittenda in pœnitentiæ iniunctæ executione, præcipue cum huius pœnitentiæ executio, neque ad essentiam sacramenti, neque ad illius formalem, sed materialem integritatem videatur pertinere? Atque ita ex communi sententia docent Paludan. *in 4. disp. 17. quest. 7. concl. 4.* Sorus *disp. 20. quest. 2. art. 2.* Nauarr. *cap. 21. num. 3.* Suar. *disp. 38. sect. 7. num. 5.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. num. 80.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* Henricus. *l. 5. cap. 10. num. 3.* Bonac. aliis relatis. *de pœnitent. disp. 5. quest. 5. section. 3. part. 4. num. 4.* Eagund. *de pœnitent. l. 9. c. 3. num. 12.*

10. Verum supradicti Doctores non conueniunt in assignanda hoc leui materia. Aliquibus enim videtur, leuem esse, quoties pro venialibus peccatis, vel mortalibus iam confessis imponitur, ut docuit Viuald. *de confess. satisfact. n. 26.* Nauarr. *c. 21. num. 4.* Suar. *disp. 8. sect. 7. num. 5.* Layman. *l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 1. numer. 7.* quia non videtur pro iis iuste, & rationabiliter grauem posse pœnitentiæ iniungi, cum circa hæc peccata non exerceat Sacerdos potestatem ligandi, sed solum soluendi ex Christi benignitate. Et esto aliquando grauis pœnitentiæ iniungi possit, ne pœnitens venialium multitudinem parui pendat, & paulatim in graue peccatum decidat: at non videtur ad illius executionem obligari sub graui culpa: cum obligatio pœnitentiæ exequenda non solum ex ipsius grauitate, sed ex causa, ob quam imposita est, desumi debeat. Alij è contrâ grauem materiam censent, tamen in se leuis sit, si ob grauem causam, & necessariam, qualis est morale non confessum, fuerit imposita: quia esto illud peccatum leuiter puniat Sacerdos, punit tamen ex potestate ligandi & soluendi, quam illi Christus concessit, & punit necessario.

11. Sed verius existimo, leuitatem materiæ in executione pœnitentiæ iniunctæ desumendam esse, non ex causa ob quam iniungitur pœnitentiæ; sed ex leuitate ipsius. Quocirca si pœnitentiæ iniuncta leuis fuerit, qualis est vna, vel altera vice recitare Psalmum *Miserere*, quinquies orationem Dominicam, & salutationem Angelicam; tamen ob peccatum mortale nunquam confessum fuerit iniuncta, quod aliquando fieri poterit, si magna contritione pœnitens ad Sacramentum accedat, leue peccatum erit eius omisso: è contrâ, si ob venialia peccata grauis pœnitentiæ, vti est ieiunium: Missæ auditio, rolatij recitatio fuerit imposita, ut probatum est imponi posse, maxime viro religioso, qui specialiter perfectioni procuranda astringitur; grauis erit illius omisso: quia grauitas, vel

leuitas huius obligationis, sicut & reliquarum, non ex causa motiua, sed ex materia præcepta desumi debet. Atque ita tenent Henricus. *l. 5. cap. 20. n. 3.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 81.* Bonac. aliis referens *disp. 3. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 4.* Eagund. *2. Eccl. pract. 9. c. 3. n. 14. c. 15.*

12. Sed quo tempore implenda est pœnitentiæ? Breuiter respondeo, si nullum tempus signatum est, impleri debet, cum primum commode possit: quia ea est intentio Confessarij, & finis pœnitentiæ, ut quamprimum possit peccato satisfacias, teque à committendis contineas, & plenam cum Deo obtineas reconciliationem. Quapropter si nimia fuerit dilatio, sufficit ad peccatum mortale, si breuis, ad veniale. Quæ autem sit nimia, vel leuis, arbitrio prudentis relinquatur. Neque enim singulis mensibus obligatus communicare, peccabis mortaliter, tamen si lex vel octo dies communionem distuleris, præcipue si aliqua, est leuis, occasio huius dilationis se obtulit. Sic Suar. *disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 6.* Sayrus *de Sacram. Pœnitent. cap. 36. num. 8.* Ioann. Sanch. *disp. 13. sect. numer. 9. c. 10.*

13. Si vero tempus designatum à confessario sit, v. gr. ut proximo die Venetis, vel vigilia B. Virginis ieiunies, confitearis, aliud opus præstes, non est dubium te obligatum esse, eo die exequi. At si ob malitiam, vel impotentiam eo die pœnitentiæ omittas, alicui videri poterit, te excusatum esse: quia illius diei designatio in speciale B. Virginis, vel passionis Christi Domini honorem facta est; quem honorem non respicit ieiunium alio die assumptum, ac proinde cessat materia præcepti pœnitentiæ: sicut cessaret si obligatio esset ex voto, & alio quouis præcepto. Sic sentire videtur Fagundez *de 1. Eccl. pract. l. 9. c. 4. n. 5.* & Fauet Henricus. *l. 5. sum. c. 2. in fine.*

Sed omnino dicendum est, per se non cessare obligationem ieiunij, & communionis: nam esto hæc opera eo die tibi præcipiatur exequi in honorem B. Virginis, vel Christi passionis: non tamè hic finis est vltimatus, sicut est in voto, alioque ecclesiastico præcepto, sed est finis medius, & relatus ad finem satisfaciendi pro peccatis commissis, & præcauendi futura. Vnde esto, cesset illius finis medijs consecutio, cum non cesset hic finis vltimus, & præcipuus, non cessat præceptum. Quod si vigeas: Cessat materia præcepti: siquidem cessat fieri ieiunium in Christi, vel B. Virginis honorem, qua fuit materia præcepta. Respondeo, cessare ex parte, sed non ex toto: cessare inquam, quoad accessorium, sed non quoad principale. Etenim in prædicto accepto duo continentur: primum, & principale, ieiunium: secundum minus principale, & accessorium, ut eo die in honorem Virginis ieiunies: & vtrumque satisfactionem præteritorum, & futurorum medelam respicit: at cessante secundo primum consistere potest, cum suum finem specialiter spectet. Non igitur ex designatione temporis finitur pœnitentiæ obligatio. Atque ita docet Suar. *dicta disp. 38. sect. 7. n. 6.* Coninch. *disp. 10. dub. 9. n. 84. c. 85.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. q. 5. sect. 3. p. 4. n. 5.* Quapropter omittit ieiunium eo die temporis, vel vigilia, intentione transferendi in sequentem, crederem non excedere culpam venialem ob materiæ leuitatem: & indicat *Egid. loc. alleg.*

14. Ab hac tamen doctrina excipiunt prædicti Doctores, Suar. Coninch. Bonac. pœnitentiæ, quam confessarius ita temporis alligat, ut eo transacto, obligationem cessare velit. Reputant autem hanc voluntatem habere, quoties pœnitentiæ per longum tempus, statim temporibus, distribuatur, quæ si in vnum coniungeretur, intolerabilis esset: v. gr. si debeas ex pœnitentiæ iniuncta singulis hebdomadis, imò & singulis mensibus ieiunare, vel communicare, & longo tempore ieiunia, vel confessiones omittis, censent te non esse obligatum compensare: quia intentio confessarij eam pœnitentiæ imponenti, fuit, finire simul cum tempore obligationem, ne si simul cum subsequente persisteret, pœnitens nimium grauaretur.

15. Sed quid, si confessarius velit, ut pœnitentiæ executioni mandetur ante absolutionem concessam, obligatusne erit pœnitens obtemperare? Respondeo ex potestate, quam habet sacerdos imponendi pœnitentiæ, nequaquam obligari posse: quia nequit sacerdos vindicare delictum, antequam illius sententiam pronunciet, neque pars integralis sacramenti esse potest, antequam Sacramentum in suo esse essentiali sit constitutum: prius enim in essentia constituitur Sacramentum debet, ut integritas illi adueniat. Verum, si opus iniunctum non per modum pœnitentiæ præcipiatur, sed quia aliis pœnitens ad illius executionem obligatur, ut est occasio peccandi dimittere, restitutionem ablatorum præstare, & similia: potestatem habet sacerdos ea imperandi pœnitenti ante absolutionem, maxime si timorem habet concessa absolutione non fore exequenda. Quinimò, si de contritione pœnitentis satis confessario non cõstet, & ad hoc iudicium concipiendum reputet necessarium, vel conueniens, ut pœnitens aliud opus pœnale ante absolutionem exerceat: poterit sine dubio illud præcipere, & pœnitens si vult absolui, teneat obedire: quia non præcipitur in pœnitentiæ & satisfactionem peccati

peccati, sed in testimonium doloris interni qui necessario debet à Confessario cognosci. Sic tradunt Suar. disp. 38. sect. 7. n. 7. Filuc. tract. 8. cap. 2. q. 9. n. 56. Reginald. lib. 7. n. 83. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 2. num. 20. & 21. Fagund. de 2. Eccles. praecept. lib. 9. c. 3. in fin. n. 19.

16. Restat dicendum qualiter poenitentia implenda sit. Aliquibus placet, necessario in statu gratiae esse exequendam, eò quòd in statu peccati effectum remissionis, & praeservationis à peccato non obtinet, qui sunt fines, ob quos poenitentia à Confessario imponitur: Confessarius namque imponens poenitentiam, opus satisfactorium praecipit, quòd certè esse non potest in peccato mortali factum.

Ceterum communis est sententia apud S. Thom. in 4. disp. 16. Nauarr. cap. 1. de poenit. dist. 6. n. 45. & in sum. cap. 3. num. 5. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 3. vers. Non est. Valq. qu. 94. art. 2. dub. 5. Sayro de poenit. cap. 37. num. 1. Suar. disp. 38. sect. 8. num. 1. Henric. lib. 1. c. 20. Tollet. lib. 3. c. 9. Bonac. disp. 5. de poenit. q. 5. sect. 3. p. 4. num. 15. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. num. 15. conel. 3. Coninch. disp. 10. dub. 11. in princ. Fag. de secund. Eccles. praec. l. 9. c. 4. n. 2. opus non esse in statu gratiae poenitentiam exequi; vt praeccepto Confessarii satisfacias. Ratio est aperta: quia ad executionem praeccepti solùm requiritur, vt rem praecceptam exequaris; tamen si finem, ob quem praecipitur, non obtineas, vt videre est in omnibus praecceptis. At exequens in peccato seipsum, in poenitentiam iniunctam, exequens opus tibi praecceptum. Ergo. Deinde duplici fine mouetur Confessarius in poenitentia imponenda. Primò, vt tua praeterita delicta ea poenitentia puniat, & à similibus committendis praeseruet. Secundo, vt pro peccatis commissis satisfacias. Et licet hic secundus finis non obtineatur per poenitentiam in mortali, quia tamen prior obtinetur, sufficit, vt obligationi poenitentiae fiat satis. Adde, praedictum finem obtineri recedente peccato, vt superius diximus.

17. Illud verò certum existimo; te aliquam culpam committere, satisfacionem exequendo in peccato mortali: quia impedit remissionem poenae, quam ex opere operato habere debebat satisfactio, praestataque indebitè partem sacramenti. Sed credo, leuem culpam esse, & non grauem, eò quòd non videatur grauis deordinatio, poenae temporalis remissionem impedire, eaque de causa nec Confessarii rogant poenitentes; an in statu gratiae poenitentiam impleuerit, neque poenitentes de hac circumstantia se accusant. Sic Suarez disp. 38. sect. 8. num. 7. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 15. quest. 3. num. 15. in fin. Fagund. de 2. Eccles. praeccept. lib. 9. cap. 4. num. 11. Henric. l. 5. cap. 18. num. 3. & cap. 20. num. 7. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 4. n. 16.

§. Vlt.

De commutatione poenitentiae iniunctae, & de causis excusantibus ab illa.

1. Differt commutatio à cessione.
2. Proponitur poenitentiam iustam nunquam mutari posse.
3. Sed oppositum cum communi sententia affirmandum est.
4. Quilibet Confessarius mutare poenitentiam potest.
5. Soluuntur rationes n. 2. adductae.
6. Limitatur ab aliquibus doctrina in poenitentia iniuncta ob casus referuatos.
7. Censet verius, hanc ab inferiori mutari posse.
8. Plures censent, extra confessionem fieri hanc mutationem posse.
9. Verius est oppositum.
10. Poenitens non potest à melius poenitentiam mutare.
11. Satis oppositis fundamentis.
12. Aliquibus placet in qualibet confessione mutari poenitentiam posse, tamen si poenitens peccata, ob qua fuit imposta, non declarauerit.
13. Verius est, obligationem esse declarandi peccata, ob qua fuit poenitentia imposta.
14. Tamen si intra breue tempus ad eundem Confessarium recurra, non potest poenitentiam mutare, Sacramento non ministrato.
15. Excusari à poenitentia, si immoderate sit.
16. Si successu temporis reddaris impotens.
17. Si prohibearis à Superiore.
18. Si oblitus sis poenitentiae.
19. Quo casu non teneris iterum peccata fateri.
20. Neque teneris alia opera subrogare.
21. Qualiter obtentione indulgentiae excusari possit.

22. Aliud est mutatio poenitentiae, aliud illius cessatio: cessat poenitentia; quia cessat illius obligatio: mutatur poenitentia; quia loco illius alia subrogatur. Haec subrogatio fieri potest ab eodem Confessore, ab aequali ab inferiori, vel superiori. Item, extra confessionem, vel confessione iterum repetita.

2. Non desunt, qui affirmant, poenitentiam rationabilem, & iustam nequaquam mutari posse, neque ab eodem Confessario, neque ab illius superiore. Primò, quia est sententia data à supremo Iudice, & omnino irrevocabilis: omnes enim sacerdotes ex potestate Christi accepta, & nomine illius sententiam absolutionis pronunciant, quae semel valide prolata, nullatenus reuocari potest. At illa sententia data fuit sub obligatione, designatam poenitentiam exequendi: ergo, cum sententiam illam immutare nullus sacerdos possit, neque poterit poenitentiam iniunctam, quae illi est accessoria. Secundo, vel haec mutatio faciendae est in sacramento confessionis, vel extra. Extra ferè omnes Doctores admittunt nullatenus mutari posse: quia extra sacramentum subrogari non potest poenitentia, quae pars sacramenti fit. In sacramento autem neque fieri haec mutatio: quia poenitentia in susceptione nouae absolutionis imposta nunquam esse potest pars integralis praeteriti sacramenti, in quo praesentis, in quo designatur. Ergo nunquam illius loco subrogari potest. Tertio, ad veram, & legitimam mutationem poenitentiae iniunctae opus erat causam, ob quam fuit imposta, iterum iudicandam subici, ac si nunquam iudicata fuisset. At hoc est impossibile: nam esto eadem peccata materialia, à quibus primò fuit absolutus, possis alteri Confessario subicere, non ea subicis, sicut primo subiecisti. Nam primo subiecisti vt materiam necessariam; secundo, vt liberam, & cullibet subicis sub diuersa, & distincta confessione, & dolore: ergo non est eadem causa iudicanda. Etenim absolutio, & sententia à Confessario prolata non fertur in peccata, sed in poenitentem, qui diuerso, & distincto modo eadem peccata in illis confessionibus fateretur.

3. Fateor, has rationes non leuem mihi difficultatem inferre; sed, quia communis Doctorum consensus praxi, & vsu Ecclesiae firmatus in contrarium procedit, censet, ab eo non esse recedendum, sed affirmandum mutari poenitentiam posse, tum à superiore, tum ab eodem Confessario, tum ab aequali, tum ab inferiori. Sic pluribus relatis docent Suar. disp. 38. sect. 10. num. 5. Valq. quest. 94. art. 2. dub. 3. Coninch. disp. 10. dub. 12. conel. 1. & 2. num. 99. Henric. lib. 5. cap. 22. num. 1. Valen. disp. 7. quest. 14. p. 4. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. ca. 15. quest. 4. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. & num. 1. Fagund. de 2. Eccles. praec. lib. 9. cap. 4. à num. 15. Fundamentum est: quia ex benignitate Christi Domini Poenitentiae Sacramentum ita institutum est, vt de peccatis, à quibus fuit iudicatus, & absolutus, possis iterum iudicari, & absolui: posito autem eo nouo iudicio, & absolutione illius sententiae de poenitentia, iniuncta, stare poteris omnia prioris iudicij sententia: non enim teneris duplicem satisfacionem condignam pro eodem peccato subire. Neque inde fit, secundum Sacerdotem prioris sententiam reuocare; sed eandem causam iterum iudicare, & poenitentem ab ea absolueri, eique optionem dare, vt eligat, quam voluerit satisfacionem.

4. Ex hac ratione manifestè conuincitur sententia Soti in 4. disp. 20. quest. 2. art. 3. sub fin. arbitantis, solum superiorem mutare poenitentiam à confessario iniunctam posse, non eundem neque aequalem: quia par in parem non habet imperium. Sed est friuola ratio: etenim cum haec potestas mutandi poenitentiam non oriatur ex eo, quòd vnus confessarius in alium exerceat iurisdictionem; sed ex eo, quòd iurisdictionem habeat iudicandi causam ab alio iudicatam, si inferior sacerdos eam potestatem habeat, sanè mutare poenitentiam poterit: ea enim suppositione facta inferior non est censendus, sed aequalis, cum aequalem, quo ad illam causam, habeat à Christo potestatem, cuius nomine sententiam absolutionis pronunciat, vt docent DD. n. praecedens. relati.

5. Ex his soluuntur rationes n. 2. adductae. Ad primam concedo, sententiam esse datam à supremo iudice, nec reuocari posse; sed valida perseverante alia similis fieri potest in eadem causa, qua posita optio poenitenti conceditur eligendi, quam voluerit satisfacionem, vt docuit Suar. disp. 38. sect. 10. num. 7. Reg. in dicto l. 7. num. 89. ad finem. Bonac. disp. 5. de poenit. quest. 5. sect. 3. p. 3. in fine. Ad secundam admitto, in Sacramento poenitentiae hanc esse commutationem faciendam. Et ad impugnationem respondeo, sufficienter subrogari posse poenitentiam denudè iniunctam loco prioris; tamen si illius prioris Sacramenti pars integralis non sit: satis enim est, quòd sit pars integralis sacramenti denudè suscepti. Ad tertiam, nego minorem, & ad illius probationem respondeo, satis esse, eandem materialem causam iudicare, declarata simul poenitentiae obligatione, & commutationis intentione, aliàs non censetur commutata.

Sed, quid, si ob casus referuatos imposta poenitentia sit à superiore, poterit inferior, qui potestate absoluentis à referuatis caret, eam poenitentiam commutare? Negant ex communi sententia Nauarr. cap. 26. n. 22. Suar. disp. 38. sect. 10. n. 14. Coninch. disp. 10. dub. 12. nu. 100. vers. Dixi. Valen. disp. 7. q. 14. punct. 4. ad fin. Reg. in lib. 7. num. 91. Vega 3. p. casu 1. vers. Haec tamen opinio. Rodriq. 1. p. sum. cap. 56. num. 8. & alij plures. Mouentur: quia esto, peccata illa post absolutionem à superiore concessam referuatae careant, possintque cuiuslibet sacer-